

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการประชุมอบรมศึกษาแพทยศาสตร์ของไทยครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ณ บางแสน จังหวัดชลบุรี ได้มีการแต่งตั้งกรรมการชุดหนึ่ง เพื่อพิจารณาวินิจฉัยคุณค่าของแพทย์สำเร็จใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอข้อเท็จจริงของผลแห่งการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตร์ ข้อมูลที่คณะกรรมการนำมาสรุปนั้น ได้จากความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ซึ่งสรุปไว้ดังนี้

๑. ความรู้ในวิชาแพทย์ทั่วไปยังไม่ดีพอที่จะทำให้เกิดความไว้วางใจทั้งตนเองและผู้อื่น
๒. ความรอบรู้เกี่ยวกับมารยาทแพทย์ รวมทั้งศีลธรรมและวัฒนธรรม ความรอบรู้ในการครองตน การปกครองผู้อื่น เหล่านี้ ยังมีความบกพร่องอยู่

ความสำคัญของการพิจารณาคุณค่าของแพทย์สำเร็จใหม่ คณะกรรมการได้เสนอแนะว่า ควรจะทำการสอบสวนสถานะของบัณฑิตเหล่านี้ โดยความช่วยเหลือของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย และหน่วยราชการต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้จัดให้มีการประชุมอบรมแพทยศาสตร์ของไทยครั้งที่สอง^๒ ขึ้น ณ ศาลาสันติธรรม ในการประชุมครั้งนี้ได้มีกรรมการชุดหนึ่งพิจารณาวินิจฉัยคุณค่าของแพทย์เนื่องจากการประชุมครั้งแรก ขอบเขตการพิจารณาได้ขยายขึ้นคือ พิจารณาถึงคุณค่าของแพทย์เก่าด้วย ข้อมูลที่นำมาสรุปครั้งนี้ มีลักษณะเหมือนกับการประชุมครั้งแรก คือเป็นข้อมูลจากความคิดเห็นของกรรมการ ซึ่งได้สรุปเหมือนครั้งก่อน นอกจากนี้กรรมการชุดนี้ได้เสนอแนะให้ทำการศึกษาการไม่ประกอบอาชีพแพทย์ของบัณฑิต ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐต้องสูญเสียเงินเพื่อผลิตกำลังแพทย์เป็นจำนวนมากโดยไม่ได้รับผลคุ้มค่า

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์, รายงานการประชุมอบรมศึกษาแพทยศาสตร์ของไทย ครั้งแรก
หน้าเดิม.

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์, รายงานการประชุมอบรมศึกษาแพทยศาสตร์ของไทย ครั้งที่
สอง หน้าเดิม.

จากรายงานการประชุมอบรมศึกษาแพทยศาสตร์สองครั้ง ได้แสดงให้เห็นว่าในวงการศึกษ
แพทยศาสตร์ใมองเห็นความสำคัญของการศึกษาในลักษณะการติดตามผลของบัณฑิต เพื่อนำมาปรับปรุง
หลักสูตร การสอนและแก้นิยามต่าง ๆ ในวงการศึกษแพทยศาสตร์ แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่าได้มีการศึกษา
ค้นคว้าอย่างจริงจังตามระเบียบวิธีการวิจัย อย่างไรก็ตาม รายงานการประชุมทั้งสองครั้งได้สนับสนุน
ให้มีการศึกษาคิดตามผล และให้แนวทางแก่วิจัยในการตั้งสมมุติฐานการวิจัยในครั้งนี้สองประการคือ
อัตราการกระจายของแพทย์ท่า และมีบัณฑิตบางคนไม่ประกอบอาชีพแพทย์

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ วิลเลียม แมกซ์เวลล์ ได้ทำการศึกษาเรื่องนักศึกษาแพทย์กับงาน
ด้านสาธารณสุขในชนบท โดยการส่งแบบสอบถามซึ่งจัดทำเป็นภาษาไทยไปยังนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑
ถึง ๔ ของโรงเรียนแพทย์สามแห่งในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ จำนวน ๑,๐๐๕ คน และได้รับแบบสอบถามคืน
จากนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ ของสองโรงเรียนร้อยละ ๕๕ และของโรงเรียนที่สามร้อยละ ๙๐ จาก
นักศึกษานี้ที่หนึ่งถึงปีที่สามของทั้งสามโรงเรียนรวมกันประมาณร้อยละ ๕๕ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้
การนับจำนวนและการกระจายร้อยละในเรื่องต่าง ๆ ผลสรุปที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้
เกี่ยวกับความต้องการในการเลือกสถานที่ประกอบอาชีพ ปรากฏว่า ประมาณร้อยละ ๕๕ ต้องการอยู่ใน
พระนครและชนบุรี ร้อยละ ๑๐ ต้องการอยู่รอบพระนคร ร้อยละ ๕ ต้องการอยู่ในภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ ร้อยละ ๑๐ ต้องการอยู่ภาคเหนือ ร้อยละ ๑๓ ต้องการอยู่ภาคกลาง และร้อยละ ๔
ต้องการอยู่ภาคใต้ เกี่ยวกับความต้องการในการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏว่าร้อยละ ๙๕
สนใจทำงานในโรงเรียนแพทย์ ในพระนครชนบุรี และโรงพยาบาลของกรมการแพทย์ เกือบจะไม่มี
นักศึกษา (ไม่ถึงร้อยละ ๑) สนใจงานในสถานีอนามัยของกรมอนามัย หรือศูนย์บริการของเทศบาล
เกี่ยวกับเพศ พบว่า นักศึกษาปีที่ ๔ ชายมีความสนใจในการทำงานในชนบทมากกว่าหญิงเล็กน้อย

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาที่จะให้บังเกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาและนักศึกษา
อย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และดำเนินการศึกษาตามระเบียบ วิธีการ

วิจัยเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ถูกต้องที่สุด เบอร์กีและคณะ^๑ ได้ศึกษาและแนะวิธีการดำเนินการติดตามผลไว้ดังนี้

- ๑. คณะกรรมการบริหารควรประชุมถึงความจำเป็นในการติดตามผล
- ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ของการติดตามผล และประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับ และจัดตั้ง

คณะกรรมการดำเนินการ

- ๓. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบในเรื่องภาษาแบบฟอร์ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ และมีความแม่นยำ
- ๔. จำนวนประชากร ถ้ามีอุปสรรคเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายควรใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามหลักสถิติ
- ๕. ข้อมูลที่เก็บควรได้จากผู้สำเร็จและผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย
- ๖. กองกาคณะเนแบบสอบถามที่จะได้รับคืน ว่าเพียงพอที่จะไม่ทำให้การสรุปผลผิดไปจาก

ความเป็นจริง

- ๗. การมีหลักประกันว่า ขบวนการต่าง ๆ และการวิเคราะห์ผลจะให้ความเชื่อถือได้
- ๘. เมื่อได้ผลการศึกษาแล้ว ควรนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ โทมัส คิม^๒ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาและความคิดเห็นของนักการศึกษาที่มีต่อวิธีการเหล่านั้น โดยตรวจสอบวิธีการต่าง ๆ จากรายงานการติดตามผลผู้สำเร็จของวิทยาลัยต่าง ๆ ในรัฐอิลลินอยส์ แล้วพิจารณาเลือกสรรวิธีการที่ดีที่สุด โดยอาศัยความคิดเห็นของนักบริหาร และครูของวิทยาลัยดังกล่าว รวมทั้งบทความที่ได้วิจารณ์

^๑ Ralph F. Berdie, and Others, Testing in Guidance and Counseling. (New York: Mc Graw - Hill Book Company, Inc., 1963), pp. 151 - 156

^๒ Thomas Everett Deam, Jr., "Practice and Opinions Related to Follow - up Studies by Public Junior Colleges (An Emperical Study)." Dissertation Abstracts International, Vol. 31 No. 2 (August, 1970) p. 674 - A

ไว้ในหนังสือวารสาร จากนั้นได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบระหว่างวิธีการของสถาบันที่ตัดสินว่าดี
 กับวิธีการที่ได้จากความคิดเห็นว่าน่าจะเป็นวิธีที่ดี ข้อมูลทั้งหมดได้จากวิทยาลัยของรัฐ ๑๖ แห่ง
 และวิทยาลัยที่ไม่ใช่ของรัฐ ๒๔ แห่ง จากนักบริหาร ๔๔๐ คน และครูของวิทยาลัยต่าง ๆ อีก
 ๒๓ แห่ง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลโดยใช้ไคสแควร์ทดสอบที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ คำนวณค่า
 สหสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนน (rank correlation coefficient) และความแตกต่าง
 ระหว่างร้อยละของสถาบันการศึกษาที่ใช้วิธีการอย่างหนึ่ง กับร้อยละของอาจารย์เห็นความเห็นต่อวิธี
 การนั้น ผลการวิจัยสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการติดตามผลผู้สำเร็จ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์เบื้องต้นในการศึกษาคิดตามผล ควรจะเป็นเพื่อประเมินและปรับปรุง
 สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(ก) การดำเนินการของวิทยาลัย เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สถาบัน
 ได้กำหนดไว้

- (ข) หลักสูตร
- (ค) เนื้อหาวิชาต่าง ๆ
- (ง) การให้บริการแนะแนว
- (จ) การสอน

๒. ควรมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อการศึกษาติดตามผลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

๓. การดำเนินการของหน่วยงานเพื่อการศึกษาติดตามผลนี้ จะต้องอยู่ภายใต้การสั่งการ
 ของคณะกรรมการบริหารงาน ซึ่งประกอบด้วยคณะอาจารย์ ผู้บริหาร นักศึกษาปัจจุบัน และกรรมการ
 ที่ปรึกษาที่อยู่นอกวงการศึกษา

๔. กรรมการที่ปรึกษาที่อยู่นอกวงการศึกษานั้น ควรเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาเก่า
 ที่ต้องการติดตามผล

๕. ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลนี้ ควรได้พิมพ์เผยแพร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจะ
 เผยแพร่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาได้รับทราบ

๖. การติดตามผลนี้ ถ้าใช้กับนักศึกษาที่ออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จหลักสูตร หรือเป็น นักศึกษาผู้ใหญ่ ควรทำการติดตามผล ๒ ครั้ง ส่วนนักศึกษาในสายอาชีพเทคนิคควรทำการติดตามผล ๓ ครั้ง

๗. ขอเท็จจริงที่ควรรวบรวมจากนักศึกษาเก่าทุกประเภทดังนี้

- (ก) งานที่นักศึกษาเก่าทำอยู่ หรืองานที่ทำหลังจากออกจากสถาบันการศึกษาแล้ว
- (ข) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มสถาบันการศึกษานักศึกษาปัจจุบันและอนาคต
- (ค) นักศึกษาเก่ามีความพอใจในการประกอบอาชีพเพียงไร
- (ง) ความประทับใจที่ได้รับจากสถาบันการศึกษา

๘. วิธีการที่ใช้ในการติดตามผล ควรประกอบด้วยวิธีต่าง ๆ รวมกัน เช่น รายงานจาก นายจ้าง การสัมภาษณ์ รายงานจากสถาบันการศึกษา การติดต่อทางโทรศัพท์ และการส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ เป็นต้น

๙. เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รายงานที่ได้จากนายจ้าง และจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ แบบวิเคราะห์ทัศนคติต่าง ๆ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบแสดงความคิดเห็น

๑๐. แหล่งต่าง ๆ ที่ควรติดต่ออย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยในการติดตามผล ได้แก่

- (ก) นักศึกษาเก่า
- (ข) ผู้บังคับบัญชา หรืออาจารย์ปรึกษาของนักศึกษา
- (ค) อาจารย์
- (ง) อาจารย์ดูแลแนว
- (จ) นักบริหารของสถาบันการศึกษานั้นสูง รวมทั้งนายทะเบียน

002255

๑๑. ควรจะมีการคำนวณค่าใช้จ่าย และจัดตั้งงบประมาณเฉพาะไว้ในงบประมาณประจำปี ของสถาบันการศึกษานั้น

๑๒. สถาบันการศึกษาควรพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการ เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการมีสิ่งบกพร่อง

๑๓. สิ่งที่สถาบันควรจัดทำคือ

- (ก) เตรียมนักศึกษารุ่นปัจจุบันเพื่อการติดตามผลในอนาคต
- (ข) จัดทำทำเนียบนักศึกษาเก่าให้ทันสมัยเสมอ

- (ค) จัดวางแผนรวมเพื่อการศึกษาติดตามผลของสถาบันการศึกษา
- (ง) วางแผนอย่างละเอียดในการติดตามแต่ละครั้ง

ผลการวิจัยการติดตามผลผู้สำเร็จได้ปรากฏว่ามีมากมายทั้งภายในและภายนอกประเทศทั้งในสายวิชาการศึกษา และสายวิชาชีพ ซึ่งเป็นแนวทางในการติดตามผลบัณฑิตทางแพทยศาสตร์ครั้งนี้ดังตัวอย่างเช่น

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ เอลซีเอเทอร์ และ เอกเคอร์ท ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงการปริญญาเอกกับการประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัย มินิโซตา (Minnesota) โดยมุ่งหมายจะให้การศึกษาที่เป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากขึ้น การวิจัยนี้ได้ใช้แบบสอบถามของเคสเลอร์ (Keller) ที่เคยใช้สำรวจเพื่อประเมินผลการศึกษาระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยแห่งเดียวกันนี้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๕ - ๕๘ ส่วนบัณฑิตที่อยู่ในโครงการอบรมพิเศษด้านการสอนจะได้รับแบบสอบถามอีกชุดหนึ่งต่างหาก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๕ - ๑๙๕๖ ทุกแผนกจำนวน ๙๐๘ คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลโดยใช้การกระจายร้อยละ (percentage) ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

๑. ร้อยละ ๖๙ ประกอบอาชีพครู บริหาร และนักวิจัยในมหาวิทยาลัย และร้อยละ ๒๕ เป็นที่ปรึกษาและมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย ด้านอุตสาหกรรมและโครงการวิจัยของรัฐบาล
๒. ผู้สำเร็จทางมนุษยศาสตร์และสังคมศึกษามีงานในมหาวิทยาลัย ส่วนผู้สำเร็จทางวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ทำงานด้านอุตสาหกรรม และองค์การธุรกิจ
๓. ผู้ที่ได้อบรมพิเศษด้านการสอนนั้น ปรากฏว่าปัจจุบันได้ทำงานในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยในอัตราที่สูงมาก

---

^๑ Robert T. Alciatore and Ruth E. Eckert, Minnesota Ph.D & Evaluate Their Training. A Study of the Relationship of Various Ph.D Programs to Later Career Services and Satisfaction. (University of Minnesota, October 1968)

๔. บัณฑิตส่วนใหญ่แบ่งเวลาเกือบเท่า ๆ กัน เพื่อทำงานด้านการสอน การบริการ และ การวิจัย แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ทำ และสาขาวิชาที่สำเร็จ

๕. บัณฑิตที่ทำงานด้านวิชาการนั้น มีความเห็นว่าเป็นงานที่มีโอกาสใช้ความรู้อย่างเต็มที่ และใฝ่ทำงานวิจัยด้วย

๖. บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปลี่ยนงาน

๗. สำหรับผู้ที่อยู่ในระหว่างฝึกอบรมเพื่อเตรียมตัวงานการสอนนั้น ปัจจุบันทำหน้าที่สอนอยู่ และจะยึดอาชีพต่อไป

๘. บัณฑิตจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งได้พิมพ์วิทยานิพนธ์ของตนเองออกเผยแพร่ ในรอบสิบปี ที่ผ่านมา บัณฑิตเขียนหนังสือเฉลี่ยคนละ ๘ เล่ม ซึ่งนับว่ามากกว่าบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และ ปรากฏว่าผู้ที่ทำงานในมหาวิทยาลัย และทำงานรัฐบาลได้เขียนหนังสือมากกว่าผู้ที่ทำงานเอกชน

๙. โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตได้เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ ๓.๕ สมาคม

๑๐. บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดให้มีการวิจัยในหลักสูตรปริญญาเอกนั้น มีความเหมาะสมมาก

๑๑. สำหรับการสอนให้บัณฑิตมีความชำนาญ และความสามารถในงานสอนนี้ไม่เพียงพอ

๑๒. บัณฑิตที่ทำงานด้านการสอน ส่วนใหญ่มีความต้องการเพื่อให้เกิดความชำนาญ และได้ แสดงความเห็นว่าการฝึกสอนขณะที่ยังมาในระดับปริญญาเอกนั้น มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์มาก และเสนอแนะให้เพิ่มประสบการณ์ด้านการสอน การวิจัย และการสัมมนาแก่บัณฑิตให้มากขึ้น

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ บราเดอร์ การ์เร การ์เนอร์ ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาตามหลักสูตรสำเร็จ หลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จบในตัว (Electronics terminal curriculum) และ

"Brother Carey Garner, "A Follow - up Study of Electronics Terminal Curriculum Students and Pre - engineering Transfer Curriculum Students in Maryland Junior Colleges for Three Entering Terms; Fall 1964, Spring 1965, and Fall 1965" Dissertation Abstracts International, Vol. 31 No. 3 (September 1970) pp. 997 A - 998 A.

ผู้สำเร็จหลักสูตรวิชาตรีเณวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักสูตรพื้นฐานของการเรียนในระดับปริญญาต่อไป (Pre - engineering transfer curriculum) โดยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่า เพื่อหาข้อสรุปทั่วไปเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์หนึ่งเป็นหลักสูตรที่จบในทันทีว่าเหนือกว่าหลักสูตรตรีเณวิศวกรรมศาสตร์ ในกรณีผู้สำเร็จทั้งสองหลักสูตรไม่ปรารถนาจะเรียนต่อ สมมุติฐานของการวิจัยมี ๔ ประการคือ

- ๑. นักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์สามารถหางานด้านวิศวกรรมได้มากกว่าผู้สำเร็จหลักสูตรตรีเณวิศวกรรมศาสตร์
- ๒. นักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์จะได้รับเงินเดือนขั้นต้นสูงกว่า
- ๓. นักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์จะได้อะไรที่มีความมั่นคงมากกว่า
- ๔. นักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์จะได้เงินเดือนขึ้นเร็วกว่า

ผู้วิจัยได้ขอชื่อและที่อยู่ของนักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรทั้งสองจากโรงเรียน แล้วส่งแบบสอบถามไปให้ทางไปรษณีย์ถึงนักเรียนถึงกล่าว ๔๓๐ คน และได้รับคำตอบคืนมา ๒๓๖ ฉบับ หรือร้อยละ ๗๖.๓ ส่งไม่ถึงผู้รับ ๑๙๔ ฉบับ ส่วนอีก ๒ รายได้ถึงแก่กรรมแล้ว จึงแบ่งประชากรในการวิจัยออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ประชากรรวม (entering sample) ๔๓๐ คน ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม (returnee sample) ๒๓๖ คน ประชากรที่เข้าทำงาน (work sample) ๒๒๘ คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีจับคู่ซึ่งได้ทั้งหมด ๕ คู่ และทดสอบด้วยรันเทส (run test) ผลปรากฏว่า สมมุติฐานข้อหนึ่งได้รับการสนับสนุนเพียงข้อเดียว คือนักเรียนที่เรียนสำเร็จหลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์สามารถหางานด้านวิศวกรรมได้มากกว่านักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรตรีเณวิศวกรรมศาสตร์

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ เอ็ดเวอร์ค บูท ได้ศึกษานผลผู้สำเร็จโครงการปริญญาเอกจากวิทยาลัยการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐจอร์เจีย (University of Georgia) โดยส่งแบบ

Edward McFarland Booth, "A Follow - up Study of Alumni Who Completed Doctoral Programs in the College of Education at the University of Georgia." Dissertation Abstracts International. Vol. 31 No. 12 (June 1971) p. 6446 - A.

สอบถามใหญ่สำเร็จจำนวน ๓๑๗ คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๒๕๒ ราย ผู้วิจัยได้มุ่งสำรวจ
 ตำแหน่งงานปัจจุบันและความคิดเห็นเกี่ยวกับการตระเตรียมเพื่อประกอบอาชีพ ผลการวิจัยปรากฏว่า
 ผู้สำเร็จส่วนใหญ่ทำงานด้านการศึกษามากกว่าวิทยาลัย รายได้เฉลี่ยปีละ ๑๒,๐๐๐ เหรียญ ผู้สำเร็จ
 พอใจในความรู้ทางวิชาการ แต่มีความเห็นว่าความรู้ทางสังคมยังไม่ได้รับมากเท่าที่ควร และได้เสนอ
 ให้ทางวิทยาลัยจัดกิจกรรมส่งเสริมมากขึ้น เช่น ให้นักเรียนส่วนในการทำงานกับบุคคลในสายวิชาชีพอื่น
 เป็นต้น

ผลงานวิจัยในการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศมีปรากฏหลายฉบับ ดังตัวอย่าง
 เช่น

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ วนิดา นิไลคม ม.ล. ตูย ชุมสาย และสวัสดิ์ ประทุมราช ได้
 สำรวจสภาวะผู้ที่เรียนสำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๔๙๗ - ๒๕๐๓ โดยมีวัตถุประสงค์
 ประสงค์ที่จะทราบผลการปฏิบัติงาน และภาวะความเป็นอยู่ของผู้สำเร็จ เพื่อวิทยาลัยจะได้มีแนวทาง
 ที่จะส่งเสริมหรือแก้ไขการสอนให้ดียิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีส่งแบบสอบถามชุดหนึ่งไปยังบัณฑิตซึ่ง
 สำเร็จจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปทุมวัน และบางแสน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๔๙๗ -
 ๒๕๐๓ และส่งแบบสอบถามอีกชุดหนึ่งไปยังผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแต่ละคน จากการลงแบบสอบถาม
 ไปยังบัณฑิตจำนวน ๑,๙๕๓ ราย ได้รับคืนมาเพียง ๑,๑๓๕ ราย หรือประมาณร้อยละ ๕๘ สรุปผลการ
 วิจัยครั้งนี้ บัณฑิตได้ทำงานเกี่ยวกับการสอนในสถานการศึกษากว้าง ๆ และมีความมั่นคงในอาชีพตรงตาม
 วัตถุประสงค์ของสถาบัน ส่วนมากสามารถปรับตัวให้ดำเนินการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย ได้นำหลัก
 การสอนที่ได้ศึกษาไปปฏิบัติจริง รวมทั้งมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบ

วนิดา นิไลคม, ตูย ชุมสาย, ม.ล., และสวัสดิ์ ประทุมราช, "การสำรวจสภาวะผู้ที่
 สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๔๙๗ - ๒๕๐๓" คณะวิจัยการศึกษาวิทยาลัยวิชา
 การศึกษาประสานมิตร, ๒๕๐๕.

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ อรรถเทพ เวียรถาวร ได้ติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ ๑๖ และ ๑๗ ปีการศึกษา ๒๕๐๘ โดยได้ทั้งวัตถุประสงค์ไว้ ๔ ประการ คือ

- ๑. ประเมินผลนักเรียนที่สำเร็จไปว่าสามารถนำเอาวิชาการศึกษาที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพียงใด
  - ๒. สำรวจดูว่าวิชาใดเป็นที่นิยมของประชาชน และทำรายได้สูง
  - ๓. สำรวจดูว่าผู้สำเร็จไปทำงานตรงกับความรู้ความสามารถที่ตนเรียน หรือว่างงาน หรือทำงานที่ไม่ใช้ความรู้ที่เรียนไปเลย
  - ๔. สำรวจอุปสรรคในการทำงาน
- ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จ ๒๕๔ คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การกระจายร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้
- ๑. ร้อยละ ๗๓.๕๗ ไม่มีงานทำมาก่อน หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ประมาณ ๓ ใน ๔ ของผู้ที่ไม่มีงานทำมาก่อนนี้ได้เข้าทำงาน และเวลาใหญ่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ บาท
  - ๒. ผู้สำเร็จวิชาช่างเทคนิคใ้ทำงานทำทุกคน
  - ๓. ส่วนมากใ้ทำความรู้ และประสบการณ์จากการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นไปใช้
  - ๔. อุปสรรคในการทำงานนั้น พบว่าร้อยละ ๒๕.๐๘ มีความรู้ภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ บุญจิตต์ ณ ลำเลียง^๒ ได้ทำการสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๑๐ ใน ๔ สถาบัน คือ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๑๐

^๑ อรรถเทพ เวียรถาวร, "การติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ ๑๖ และ ๑๗ ปีการศึกษา ๒๕๐๘" วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๐.

^๒ บุญจิตต์ ณ ลำเลียง, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๑๐" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒.

ศึกษาประสานมิตร วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษายางแฉก ผู้วิจัย
 ของการสำรวจการประกอบอาชีพ ความพอใจในการทำงาน และปัญหาในการทำงาน ตลอดจนความ
 กิดเห็นต่อหลักสูตรและบริการต่าง ๆ ที่สถาบันจัดให้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย
 ครั้งนี้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ บัณฑิตเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพครู ส่วนมากมีหน้าที่รับผิดชอบด้าน
 การสอนโดยตรง และมีความเห็นว่า หลักสูตรและบริการต่าง ๆ จัดได้ดีพอสมควร แต่ที่ควรเสนอ
 แนะให้ปรับปรุงหลักสูตรโดยเพิ่มและลดบางวิชา

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ วรณวิไล ชุ่มภิรมย์ ได้ติดตามผลของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาพยาบาลศึกษา แผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
 วิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๑ และ ๒๕๑๒ โดยมีวัตถุประสงค์จะศึกษาผลการดำเนินงานของบัณฑิต
 ว่าได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการผลิตครูพยาบาล เชียงใด จึงได้มุ่งศึกษาในสิ่งที่เกี่ยวกับหน้าที่รับ
 รับผิดชอบในการทำงาน การนำความรู้ไปใช้ และความกิดเห็นรวมทั้งขอเสนอแนะต่อการจัดประสบการณ์
 ต่าง ๆ ในคณะ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตจำนวน ๓๐ คน ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่
 ได้ทำงานด้านการสอนตรงกับความรู้และความมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนมากได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษา
 ไปใช้ประโยชน์ และส่วนมากมีความเห็นว่า แผนกวิชาพยาบาลศึกษาคควรมีการปรับปรุง และเพิ่ม
 เต็มในค่านเนื้อหาวิชาพยาบาล ส่วนสาขาวิชาการพยาบาลที่เรียนเป็นวิชาโทนั้น ควรให้มีการฝึกงาน
 เช่นเดียวกับวิชาเอก

ในปีเดียวกันนี้ เสริมจิต ชูพิณี^๒ ได้สำรวจการทำงานของบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษ
 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ๔ ประการ คือ

^๑ วรณวิไล ชุ่มภิรมย์, "การติดตามผลของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร
 บัณฑิต สาขาพยาบาลศึกษา แผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปี
 การศึกษา ๒๕๑๑ และ ๒๕๑๒" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต, ๒๕๑๓

^๒ เสริมจิต ชูพิณี, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษ" วิทยา
 นิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ๒๕๑๔

๑. เพื่อสำรวจว่าบัณฑิตได้ทำงานด้านใดบ้าง
๒. เพื่อสำรวจว่าบัณฑิตได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน

เพียงใด

๓. เพื่อรวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่บัณฑิตประสบในการปฏิบัติงาน
๔. เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนของสถานศึกษาที่บัณฑิต

เคยศึกษาวิชาบริหารการศึกษา

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตจำนวน ๕๑๑ คน ตามที่อยู่ทีคนได้จากแผนกทะเบียนของสถาบันการศึกษาของบัณฑิต แบบสอบถามได้รับคืนร้อยละ ๖๔.๖๖ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การกระจายร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ทำงานในตำแหน่งบริหารซึ่งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานพอสมควร ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานได้แก่การขาดแคลนกำลังคน งบประมาณและอุปกรณ์ ส่วนปัญหารองลงมาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน นักเรียน สิ่งแวดล้อมภายนอก และเรื่องส่วนตัวตามลำดับ บัณฑิตมีความเห็นว่า สถาบันควรปรับปรุงคุณภาพและปริมาณของผู้สอน การสอนควรเน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่าทฤษฎี ควรเพิ่มวิชาบางวิชาที่จำเป็นต่อการบริหารการศึกษารปัจจุบัน

จากหลักการศึกษาคิดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาของเบอร์ดีและคอง^๑ และผลการวิจัยของโทมัส คิม^๒ ผู้วิจัยได้ยึดเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ส่วนผลการวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยได้ศึกษาถึงขอบเขตการศึกษาเฉพาะเรื่อง เช่น การติดตามผลผู้สำเร็จ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหลักสูตร การติดตามผลเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นต้น ซึ่งมีความมุ่งหมายแตกต่างกับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ตั้งวัตถุประสงค์ เฉพาะ ๔ ประการ คือ เพื่อสำรวจอาชีพของบัณฑิต การกระจายของบัณฑิตที่ประกอบอาชีพแพทย์ สสำรวจลักษณะงานของบัณฑิตที่ประกอบอาชีพแพทย์ และเปรียบเทียบความแตกต่างในการประกอบอาชีพระหว่างบัณฑิตชายและหญิง ส่วนวิธีดำเนินการนั้น ก็คล้ายคลึงกับการวิจัยอื่น ๆ เช่น ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม

^๑Berdie, loc.cit.

^๒Deem, loc.cit.

ข้อมูล ส่งแบบสอบถามถึงบัณฑิตทางไปรษณีย์ เป็นต้น ในด้านการวิเคราะห์การวิจัยครั้งนี้
แตกต่างกับที่กล่าวมาแฉะบาง คือ ใช้โคสแควร์ในการทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ.